

متن منشور حقوق بشر اعلام شده بوسیله کورث کبیر

منشور کورث کبیر استوانه ای از گل پخته است که در سال ۱۸۷۸ در حفريات منطقه باستانی بابل واقع در عراق کنونی بدست آمد. در این متن کورث کبیر رفتار انسانی خود را با شهروندان بابل پس از گشایش این شهر بدست ایرانیان توضیح میدهد. این سند را نخستین اعلامیه حقوق بشر خوانده اند و در سال ۱۹۷۱ سازمان ملل متحد ترجمه آن را به همه زبان های رسمی این سازمان منتشر ساخت. از نظر بسیاری از حقوقدانان این اعلامیه را بر مانیفست حقوق بشری که انقلابیون فرانسه در نخستین مجلس شورای خود نوشته و اعلام داشتند ارجحیت دارد. البته مانیفست مزبور به لحاظ نوع نگارش و تدوین متن بسیار جالبی است اما منشوری که ۲۳ قرن پیش از آن بوسیله یک ایرانی اعلام شده از معنویت بیشتری برخوردار است. مقایسه اعلامیه حقوق بشر انقلابیون فرانسه که بوسیله سازمان ملل متحد تصویب شده و اکنون با نام عام خوانده می شود، با منشور کورث کبیر خود وسیله ای است برای سنجش ارزش این سند کهنسال بشری که عمری بلند تر و زبانی روشن تر داشته و به طرد سنت های ضد انسانی جهان کهن برخاسته است.

کورث کبیر در روز ۲۹ اکتبر سال ۵۳۹ پیش از میلاد مسیح (۲۵۴۴ سال پیش) وارد بابل شد و اعلامیه خود را صادر کرد. متن فعلی در سرآغاز بهار و بهنگام جشن نوروز و بمناسبت تاجگذاری کورث در معبد بزرگ بابل صادر شده است و به آنچه کورث در روز فتح بابل فرمان داده اشاره کرده و آن فرامین را برای همیشه تثبیت میکند در این متن کورث میگوید که: سپاه من با آرامش وارد بابل شد من به کسی اجازه ایجاد وحشت در سرزمین سومر و آکاد ندادم من به نیازهای مردم بابل و احترام به اماکن مقدس آنان و رفاه حالشان توجه کردم و آنان را از یوغ بردگی نجات داده وبه وضع نابسامان آنها پایان دادم. جریان تاجگذاری کورث را فیلسوف، سیاستمدار و تاریخنویس یونانی، گزنفون، بدقت شرح داده است. او می گوید که در آن روز، پس از آنکه کورث تاج شاهی را در معبد مردوک بر سر نهاد اعلامیه خود را قرائت کرد. متأسفانه برای قرن ها کسی به متن این اعلامیه دسترسی نداشت تا اینکه استوانه گلی مشهوری که اکنون در موزه بریتانیا نگهداری میشود در عملیات حفاری شهر باستانی اور در بین النهرین بدست آمد پس از آنکه باستانشناسان موفق به خواندن این استوانه شدند معلوم شد که استوانه حاوی همان اعلامیه شناخته اما گم شده است باستانشناسان این استوانه را یکی از گرانبهاترین اسناد تاریخی بشریت میدانند.

در این استوانه، پس از ذکر نام اجداد خویش، کورث اظهار می دارد که او پادشاه ایران، بابل و چهار قاره مسکون است. او سپس به خدایان بابل احترام می گذارد و آنگاه متن اعلامیه آزادی و حقوق بشری را که تدوین کرده بود اعلام می دارد.

اکنون که تاج پادشاهی ایران، بابل و کشورهای چهار سوی دنیا را، بمدد اهورا مزدا، برسر نهاده ام، اعلام می دارم که من به همه ی سنت ها و آداب و مذاهب ملت های شاهنشاهی خویش احترام می گذارم و تا زنده ام به نمایندگان و کارگزارانم اجازه نخواهم داد که بر آن به دیده ی تحقیر بنگرند.

از این پس، تا زمانی که اهورا مزدا وظیفه ی پادشاهی را به من ارزانی بدارد، من فرمانروائی خویش را بر هیچ ملتی تحمیل نخواهم کرد. هر ملتی آزاد است که این فرمانروائی را بپذیرد یا نپذیرد، و اگر نپذیرفت من با آن ملت نخواهم جنگید.

تا زمانی که من پادشاه ایران، بابل و ملت های چهار سوی جهان ام، به کسی اجازه نخواهم داد که بر دیگری ستم کند، و اگر چنین شود، من ستمگر را از حقوق خویش محروم و مجازات خواهم کرد.

و تا زمانی که من پادشاهم، به هیچ کس اجازه نخواهم داد تا دارائی های منقول و غیرمنقول کسی را به زور و بدون پرداخت بهای آنها مالک شود.

تا زمانی که زنده ام، من از کار بی مزد و اجباری جلوگیری خواهم کرد.

من امروز اعلام می دارم که همه در انتخاب مذهب خود آزادند.

مردمان آزادند که در هر کجا که بخواهند ساکن و بکار مشغول شوند، به شرط آنکه حقوق دیگران را پایمال نسازند.

هیچ کس را نمی توان بخاطر جرمی که خویشاوندی از او مرتکب شده تنبیه کرد.

من از برده داری جلوگیری خواهم کرد و نمایندگان و کارگزاران من موظف اند که در قلمرو حکمرانی خود از خرید و فروش

مردان و زنان بعنوان برده جلوگیری کنند. اینگونه سنت ها باید از سراسر جهان برچیده شود.

من از اهورا مزدا تقاضا می کنم که مرا در انجام تعهداتم نسبت به ملت های ایران و بابل و چهار سوی جهان موفق گرداند.

متن کامل اعلامیه جهانی حقوق بشر

ماده ۱ / تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند. همه دارای عقل و وجدان می باشند و

باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده ۲ / هر کس می تواند بدون هیچ گونه تمایز، خصوصا از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر

عقیده دیگر و همچنین ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر، از تمام حقوق و کلیه آزادی هایی که

در اعلامیه حاضر ذکر شده است، بهره مند گردد. به علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی،

اداری و قضایی یا بین المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد. گواه این کشور مستقل، تحت قیمومیت یا غیر خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکل محدودی شده باشد.

ماده ۳ / هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده ۴ / احدی را نمی توان در بردگی نگه داشت و داد و ستد بردگان به هر شکلی که باشد ممنوع است.

ماده ۵ / احدی را نمی توان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه و یا بر خلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد.

ماده ۶ / هر کس حق دارد که شخصیت حقوق او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.

ماده ۷ / همه در برابر قانون، مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و بالسویه از حمایت قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و بر علیه هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید به طور تساوی از حمایت قانون بهره مند شوند.

ماده ۸ / در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار بدهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هر کس حق رجوع به محاکم ملی صالحه دارد.

ماده ۹ / احدی را نمی توان خود سرانه توقیف، حبس یا تبعید نمود.

ماده ۱۰ / هر کس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله دادگاه مساوی و بی طرفی، منصفانه و علنا رسیدگی بشود و چنین دادگاهی درباره حقوق و الزامات او یا هر اتهام جزایی که به او توجه پیدا کرده باشند، اتخاذ تصمیم بنماید.

ماده ۱۱ / الف) هر کس به بزه کاری متهم شده باشد بی گناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوای عمومی که در آن کلیه تضمین های لازم برای دفاع از او تامین شده باشد، تقصیر او قانونا محرز گردد.

ب) هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب، آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نمی شده است محکوم نخواهد شد. به همین طریق هیچ مجازاتی شدیدتر از آنچه که در موقع ارتکاب جرم بدان تعلق می گرفت درباره احدی اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۲ / احدی در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد. هر کس حق دارد که در مقابل این گونه مداخلات و حملات، مورد حمایت قانون قرار گیرد.

ماده ۱۳ / الف هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید.

ب) هر کی حق دارد هر کشوری و از جمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خود باز گردد.

ماده ۱۴ / الف هر کس حق دارد در برابر تعقیب، شکنجه و آزار، پناهگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه اختیار کند.

ب) در موردی که تعقیب واقعا مبتنی به جرم عمومی و غیر سیاسی و رفتارهایی مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد، نمی توان از این حق استفاده نمود .

ماده ۱۵ / الف هر کس حق دارد ، که دارای تابعیت باشد.

ب) احدی را نمی توان خود سرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

ماده ۱۶ / الف هر زن و مرد بالغی حق دارند بدون هیچ محدودیت از نظر نژاد ، ملیت ، تابعیت یا مذهب با هم دیگر

زناشویی و هنگام انحلال آن ، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج دارای حقوق مساوی می باشند.

ب) ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود .

پ) خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود.

ماده ۱۷ / الف هر شخص ، منفردا یا به طور اجتماعی حق مالکیت دارد .

ب) احدی را نمی توان خود سرانه از حق مالکیت محروم نمود .

ماده ۱۸ / الف هر کس حق دارد که از آزادی فکر ، وجدان و مذهب بهره مند شود .این حق متضمن آزادی تغییر مذهب یا

عقیده و ایمان می باشد و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است . هر کس می تواند از این حقوق یا مجتمعاً به طور خصوصی یا به طور عمومی بر خوردار باشد.

ماده ۱۹ / الف هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته

باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن ، به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد .

ماده ۲۰ / الف هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت های مسالمت آ میز تشکیل دهد.

ب) هیچ کس را نمی توان مجبور به شرکت در اجتماعی کرد.

ماده ۲۱ / الف هر کس حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود ، خواه مستقیما و خواه با وساطت نمایندگان که

آزادانه انتخاب شده باشد شرکت جوید.

ب) هر کس حق دارد با تساوی شرایط ، به مشاغل عمومی کشور خود نایل آید.

پ) اساس و منشا قدرت حکومت ، اراده مردم است . این اراده باید به وسیله انتخاباتی ابراز گردد که از روی صداقت و به طور ادواری ، صورت پذیرد . انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رای مخفی یا طریقه‌های نظیر آن انجام گیرد که آزادی رای را تامین نماید .

ماده ۲۲ / هر کس به عنوان عضو اجتماع ، حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است به وسیله مساعی ملی و همکاری بین المللی ، حقوق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی خود را که لازمه مقام و نمو آزادانه شخصیت اوست با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور به دست آورد.

ماده ۲۳ / الف) هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید ، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.

ب) همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی ، اجرت مساوی دریافت نمایند.

پ) هر کس که کار میکند به مزد منصفانه و رضایت بخشی ذیحق می شود که زندگی او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تامین کند و آن را در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی، تکمیل نماید.

ت) هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت کند.

ماده ۲۴ / هر کس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و به خصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی های ادواری ، با اخذ حقوق، ذیحق می باشد.

ماده ۲۵ / الف) هر کس حق دارد که سطح زندگی او ، سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن

و مراقبتهای طبی و خدمات لازم اجتماعی تامین کند و همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری ، بیماری ، نقص اعضا ،

بیوگی ، پیری یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اراده انسان ، وسایل امرار معاش او از بین رفته باشد از شرایط آبرومندانه زندگی برخوردار شود.

ب) مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند . کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج به دنیا آمده باشند ، حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند.

ماده ۲۶ / الف) هر کس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند شود . آموزش و پرورش لاقبل تا حدودی که مربوط به

تعلیمات ابتدایی و اساسی است باید مجانی باشد . آموزش ابتدایی اجباری است . آموزش حرفه ای باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل ، به روی همه باز باشد تا همه ، بنا به استعداد خود بتواند از آن بهره مند گردند.

ب) آموزش و پرورش باید به طوری هدایت شود که شخصیت انسانی هر کس را به حد اکمل رشد آن برساند و احترام حقوق و آزادی های بشری را تقویت کند . آموزش و پرورش باید حسن تفاهم ، گذشت و احترام عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیت های ملل متحد را در راه حفظ صلح ، تسهیل نماید.

پ) پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

ماده ۲۷ / الف) هر کس حق دارد در زندگی فرهنگی اجتماع شرکت کند ، از فنون و هنرها متمتع گردد و در پیشرفت علمی و فوائد آن سهیم باشد.

ب) هر کس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی ، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

ماده ۲۸ / هر کس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماع و بین المللی ، حقوق و آزادی هایی را که در این اعلامیه ذکر گردیده ، تامین کند و آنها را به مورد عمل بگذارد.

ماده ۲۹ / الف) هر کس در مقابل آن جامعه ای وظیفه دارد که رشد آزاد کامل شخصیت او را میسر سازد.

ب) هر کس در اجرای حقوق و استفاده از آزادی های خود ، فقط تابع محدودیت هایی است که به وسیله قانون ، منحصرأ به منظور تامین شناسایی و مراعات حقوق و آزادی های دیگران و برای مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی ، در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است.

پ) این حقوق و آزادی ها ، در هیچ موردی نمی تواند بر خلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

ماده ۳۰ / هیچ یک از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که به موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادی های مندرج در اعلامیه را از بین ببرد و یا در آن راه ، فعالیتی بنماید.